

If Ye Love Me - Thomas Tallis

Met deze verzen uit het evangelie van Johannes richt Jezus zich tot zijn leerlingen.

*Hij voorspelt zijn eigen dood en belooft dat God de Vader hen
een Trooster of de Heilige Geest zal sturen.*

Indien gij Mij liefhebt, onderhoud dan Mijn geboden.

En Ik zal de Vader bidden,
en Hij zal u een andere trooster geven,
opdat Hij 'voor eeuwig bij u mag blijven;
In de geest van de waarheid.

Joh. 14:15-17

RUIMTE 'MAKEN'

open ruimte

In de coronaperiode hebben we geleerd hoe belangrijk het kan zijn om voldoende te verluchten. Voor onze lichamelijke gezondheid hebben we geen probleem om dit in te zien. Voor het psychologisch welzijn ligt dat iets moeilijker. Toch is een voldoende geventileerde geest ook belangrijk om geestelijk gezond te blijven. De Franse schrijfster en psychoanalist Marie Balmory benadrukt het belang van openheid: *"De intensiteit en de vrijheid van ons psychisch -of geestelijk- leven zijn afhankelijk van het feit of de ruimte boven ons open of gesloten is, zoals een brandend haardvuur in een woning afhankelijk is van een open en goed trekkende schoorsteen erboven."*

Christophe Brabant, Tertio 14 juni 2023, p.7

de waarde van ruimte

Dertig spaken
zitten in de naaf
van het wiel
maar de leegte ertussen
maakt dat de wagen
bruikbaar wordt.

Men hoopt klei op
en maakt vaten
maar de leegte
die omsloten wordt
maakt dat de vaten
bruikbaar worden.

Men steekt in een huis
vensters en deuren
maar de leegte
die zij omsluiten
maakt dat het huis
bruikbaar wordt.

Daarom heeft
het hebben voordeel
het niet hebben waarden.

Lao Tze, zesde eeuw voor Christus

Stel je voor dat in het heilige boek van de christenen een verhaal staat waarin hun stichter, Jezus dus, door zijn eerste leerlingen brood en vissen laat uitdelen aan het toegestroomde volk en dat hij daarbij duidelijke instructies geeft om wat minder of niets te geven aan bepaalde groepen: homo's, vrouwen, visueel gehandicapten, anderstaligen, enz. Of dat hij de opdracht gaf: "Ga van deur tot deur, maar voor je binnengaat vraag je naar de nationaliteit van de mensen en afhankelijk daarvan schud je het stof van je sandalen". Door dit zo te stellen, valt wellicht juist extra op dat de boodschap van Jezus zoals we die kennen via de evangelies over 'includeren' gaat en haaks staat op 'excluderen'.

De geschiedenis toont weliswaar vaak een ander beeld van 'het' christendom. In naam van het christendom zijn in het verleden vaak vijandsbeelden gecreëerd, werden mensen die afweken van een bepaalde vorm verketterd of verstoten. Dit fenomeen is niet typisch voor één bepaalde religie of cultuur. Het is des mensen.

Het merkwaardige van het christendom is volgens mij dat in de kern ervan een kracht zit die juist dat typisch menselijke trekje tegenwerkt. Er zijn legio verhalen in de evangelies die Jezus schetsen als iemand die de rigide grenzen van de toenmalige joodse samenleving over het er al dan niet bij horen opzettelijk doorbrak. Hij laat de kinderen tot zich komen, heeft omgang met zieken, armen en uitgestotenen, laat zich door hen (aan)raken. Daarin zit de sleutel tot geluk, tot vrede.

Christenen zijn geroepen om te doen zoals Jezus. In kringen van diversiteitsmanagers zou men dit het 'doorbreken van het wij/zij-denken' noemen. Zelf zou ik het noemen: 'door een gelovige bril naar diversiteit kijken'. Dit houdt het erkennen van die bestaande diversiteit in. De verschillen tussen mensen krijgen dan een plaats in mijn denken, in mijn handelen. Mensen worden niet als gelijken beschouwd, maar met hun verschillen als gelijkwaardig erkend en behandeld.

Peter Keersmaekers

وَسَأَلُوهُ قَائِلِينَ أَطْلُقُ هَذِهِ الْأَمْرَةَ. لِأَنَّهَا
تَصِيحُ فِي اثْرِنَا. فَاجَابَ وَقَالَ لَهَا ارْسَلِي

لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ الْخَرِيفُ الضَّالَّةُ مِنْ بَيْتِ إِسْرَائِيلَ. فَاتَتْ
وَسَجَدَتْ لَهَا قَائِلَةً يَا رَبِّ اعْتِنِي. فَاجَابَ وَقَالَ

The Syrophenician Woman, Ilyas Basim Khuri Bazzi Rahib, 1684 / WikiCommons

In de katholieke dialoogschool komt God ons echter ook op een andere manier tegemoet – een manier die in onze tijd bijzonder geschikt lijkt: God kunnen we vandaag niet alleen ontmoeten in de 'arme en kwetsbare', maar ook in de 'andere', in diegene die van ons verschilt.

Wanneer christenen in de dialoog met de religieuze andere uitgedaagd worden ten diepste toe na te denken over wie ze zelf zijn, en hun identiteit onder woorden te brengen; wanneer ze in zo'n ontmoeting gevraagd worden de authenticiteit van hun geloof te toetsen aan dat van de andere: is het dan te ver gezocht om hier een spoor van God te vermoeden, een God die zich openbaart in de dialoog met de andere?

Lieven Boeve in 'Forum, december 2014'

Hij ging weg en vertrok naar de omgeving van Tyrus. Daar nam hij zijn intrek in een huis, en hoewel hij niet wilde dat iemand dat te weten zou komen, lukte het hem niet onopgemerkt te blijven. Integendeel, er kwam al meteen een vrouw die over hem gehoord had naar hem toe, en zij viel voor zijn voeten neer. Ze had een dochter die door een onreine geest bezeten was. Deze vrouw was van Syro-Fenicische afkomst en geen jodin; ze smeekte hem om bij haar dochter de demon uit te drijven. Hij zei tegen haar: 'Eerst moeten de kinderen genoeg te eten krijgen; het is niet goed om de kinderen hun brood af te pakken en het aan de honden te voeren.' De vrouw antwoordde: 'Heer, de honden onder de tafel eten toch de kruimels op die de kinderen laten vallen.' Hij zei tegen haar: 'Dat hebt u goed gezegd. Ga naar huis, de demon heeft uw dochter al verlaten.' En toen ze thuiskwam, lag haar kind op bed en bleek de demon verdwenen te zijn.

Marcus 7, 24-30

Can You Feel the Love Tonight - Tim Rice & Elton John

Na de drukte van de dag komen we tot rust.

Kun je vanavond de liefde voelen? Geloof het allerbeste.

Weet je wat zo vreemd is
aan een vreemdeling?
Een vreemdeling wordt maar een vreemdeling
als hij uit zijn decor stapt.
En een niet-vreemdeling wordt een vreemdeling
als hij in dat decor stapt.
Het is dus vaak maar een kwestie
van decor en attributen.

G. De Kockere en S. De Graef, *Vreemdgaan*, Wielsbeke 2007.

- ❖ De vreemden in de kerststal waren 'rijken' die bij 'armen' kwamen. Ze hebben elkaar gevonden omdat ze wisten dat het om het kind gaat. In zo'n multiculturele, multireligieuze samenleving wordt er heel veel mogelijk.

abt Ulrich Geniets (+)

- ❖ De tent van Abraham en Sara -zo verhaalt de traditie- stond naar vier windrichtingen open om de vreemdeling te verwelkomen. Naar Oost – West – Noord – Zuid. Abraham en Sara stonden klaar om met alle mensen die vanuit de vier windrichtingen op hun tent afkwamen, ook God te begroeten. Als we samenkomen, kunnen we starten met de groet van Abraham en Sara. Een groet aan alle mensen. Met een buiging naar de vier windrichtingen willen we alle mensen begroeten.
- ❖ Veldbloemen geven elkaar ruimte. Als je ze samen zet, krijg je altijd een mooi resultaat. In mijn werk doe ik een beetje aan bloemschikken, maar dan met mensen. Pluralisme is een enorme verrijking.

zr. Jeanne Devos

- ❖ De 'parel' in de oester vormt zich juist uit de kwetsuur die ontstaat doordat de schelp zich opent en het schurende zand binnenlaat. Het 'verschil' creëert een nieuwe identiteit.

De vreemde materie die de veilige cocon binnendringt en aanvankelijk als een bedreiging wordt ervaren voor mijn eigenheid, opent juist onvermoede mogelijkheden en 'herschept' mijn persoonlijke identiteit.

- ❖ Interreligieus leven is een bekering ondergaan, niet tot een andere religie, maar tot het wezenlijke van je eigen overtuiging. De andere tradities ervaren als aanvullingen in het grotere visioen, het gesprek aangaan waarbij van elkaar wordt geleerd en aan elkaar wordt onderwezen, en waarin nooit het laatste woord wordt gesproken ...

- ❖ Multiculturele ontmoeting en pluralisme worden vaak verkeerdelijk voorgesteld als een vage neutraliteit, een grijze mengeling van alle kleuren door elkaar. Het unieke aan deze ontmoetingen is juist de specifieke kleur die oplicht in het prisma van een kleurenspeel, in een respectvolle dialoog waar de persoonlijke eigenheid mag bewaard blijven en veel rijker aan schakeringen wordt, wars van een collectieve pletwals.

- ❖ Je kan jezelf niet echt goed kennen zonder de vreemde, want de vreemde openbaart je aan jezelf. Dit geldt ook voor de godsdienst: je leert de waarde van je godsdienst duidelijker kennen in de ontmoeting met andere godsdiensten. Het is niet toevallig dat het joodse scheppingsverhaal ontstaan is in confrontatie met de Babylonische cultuur waar de Joodse ballingen de essentie van hun eigen godsgeloof gingen bevragen.

- ❖ Het zou fijn zijn mocht het katholiek onderwijs in haar geheel een teken geven in de zin van 'Wij, katholiek onderwijs, gaan voor interculturaliteit en verdraagzaamheid.' Sommige scholen hebben geen allochtone leerlingen. Het katholiek onderwijs zou zich de vraag moeten stellen waarom dit zo is. Hoe zit het met de verantwoordelijkheid van die scholen? Het katholiek onderwijs moet inzien dat 'mensen leren samenleven' kan gebruikt worden als kwaliteitslabel. Als je mensen opvoedt die bang zijn voor elkaar, waar ben je dan mee bezig? Een aantal katholieke scholen kijken toe van op de rand en dat is volgens ons niet passend bij het katholieke onderwijsproject. De vraag is en blijft: Wat voor samenleving willen wij voor onze kinderen? Wil je per se bereiken dat je leerlingen zoveel mogelijk diploma's verzamelen en 'en masse' gaan doctoreren, of wil je wereldburgers creëren die zich vlot kunnen bewegen in een stad waar heel de kosmos aanwezig is?

J. De Boeck en H. Frooninckx, in 'Ja, ik sta in het katholiek onderwijs', p. 62)

- ❖ Krak in het midden van het Marcusevangelie, als het ware als scharnierpunt van de biografie die de evangelist schreef, stelt Jezus de vraag aan zijn leerlingen: 'Wie zeggen de mensen dat ik ben?' Nadat ze vertellen wat hun allemaal ter ore is gekomen, vraagt hij – nu met aandrang – ook hun mening: 'Maar jullie, wie zeggen jullie dat ik ben?'

Jürgen Mettepenningen, HOUVAST, identiteit van een christen, Pelckmans, 2023

- ❖ Christenen hebben niet het monopolie op gelukkig-zijn, laat staan dat ze per definitie beter zouden zijn ... We leven in een plurale samenleving (en ik vind dat positief) ... Als de school een spiegel is van de samenleving, dan ook van haar pluraliteit. Dat die pluraliteit geen bedreiging vormt, maar wel een kans is, heeft Katholiek Onderwijs Vlaanderen al langer begrepen met haar dialoogmodel.

19 september 2022: Ledencongres Katholiek Onderwijs, Gent (Citadelle), toespraak Lode Mgr. Lode Van Hecke

- ❖ Nogal evident voor mij dat religieuze symbolen getoond mogen worden op school, dat mensen zichzelf mogen zijn, en dat er ruimte is om ook een andere godsdienst te beleven. En liever nog – zou ik zeggen – om interlevensbeschouwelijk van elkaar te leren. Natuurlijk, zal dat allemaal wel zijn organisatorische en pedagogische moeilijkheden hebben.

19 september 2022: Ledencongres Katholiek Onderwijs, Gent (Citadelle), toespraak Lode Mgr. Lode Van Hecke

In te confido - Taizé, Jacques Berthier

O Jezus Christus, op U vertrouw ik

Opvallend in het Pinksterfeest

is de eenheid in diversiteit.

Om één te zijn hoeven

we niet dezelfde taal te spreken

of identieke gebruiken te hebben.

De rijkdom ligt precies

in de verscheidenheid.

We leren iedere dag

met verscheidenheid omgaan,

in de Kerk en in de wereld.

We kunnen verbonden zijn

ondanks belangrijke,

misschien onoverbrugbare verschilpunten,

zelfs ondanks diep geslagen wonden in het verleden.

Mgr. Van Hecke

Eeuwige God,
leer ons
de kracht van verbinden
die ons rijker maakt.

Geef ons inspiratie
om mensen te verbinden:
met hun diepere ik,
met het project van de school of de organisatie,
met hun verleden,
maar evenzeer met hun toekomst.

Beziel ons
en geef ons de energie
om iedere schooldag opnieuw
mensen te verbinden
met elkaar
– hoe divers die mensen
en de situaties ook zijn –
vanuit een grote bezorgdheid om elkaar.

Daag ons uit
om samen verbonden
in beweging te komen
en stappen te zetten in engagement:
een duurzame toekomst realiseren
voor alle mensen in de hele wereld.

Geef dat we ons
blijvend verbinden
met de boodschap van de Bijbel,
maar evenzeer
met het vele waardevolle
uit andere levensbeschouwingen.
Amen.

De congregatie voor de Katholiek Opvoeding beklemtoont: 'Dialogo combineert de aandacht voor de eigen identiteit met het begrijpen van anderen en met respect voor diversiteit'. De instructie herinnert daarbij aan drie richtlijnen voor de dialoog die paus Franciscus formuleerde:

- de plicht om de eigen identiteit en die van anderen te respecteren;
- de moed om verschillen te accepteren;
- en oprechte intenties, niet als strategie maar als grondhouding.

Katholieke identiteit en dialoog gaan dus samen.

Tertio, 20 april 2022, Geen katholieke school zonder dialoog.

Pace e bene - Helge Burggrabe

'Vrede en alle goeds'

is een vriendengroet van Sint-Franciscus

In 1219 deed Franciscus het ondenkbare. Hij trok in volle kruistochtentijd naar het kruisvaarderskamp in Damiate (Egypte) met de wens de sultan van Egypte te ontmoeten, de gedoodverfde vijand van het christendom. De paus had het westen massaal gemobiliseerd om ten strijde te trekken tegen de moslims en het Heilig Land te heroveren. Als enkeling probeerde Franciscus deze spiraal van geweld te doorbreken. Wars van het heersende vijanddenken, trok hij de sultan van Egypte tegemoet met een geheel eigen vredesmissie...

“Leerlingen kunnen en moeten alle kansen krijgen om te leren, wie ze ook zijn, van waar ze ook komen. Verschillen zijn dan geen beperking of bedreiging, maar iedere leerling wordt verwelkomd als iemand die de school verrijkt. Een school ontvangt christenen, moslims, joden, andersgelovigen, niet-gelovigen warm en gastvrij. Zij brengt ook leerlingen samen vanuit diverse milieus met andere culturele en sociale achtergronden. Als gastheer brengt de school op eigentijds-tegendraadse wijze de christelijke inspiratie in de dialoog met iedere gast binnen. Ze scheidt ook ruimte voor gasten die niet aan het woord komen. In het beste geval leren gasten en gastheer er in diversiteit de eigen identiteit vorm te geven.”

Hoop doet leren, blz. 32

“Gastvrijheid beperkt zich vanzelfsprekend niet tot de klas. Een gastvrije houding is ook belangrijk in de relatie met ouders, de buurt, de samenleving. De gastvrije school kan een voorbode zijn voor een gastvrije samenleving. Hoe moeilijk dat proces ook is, een andere weg is er in de katholieke dialoogschool niet.”

Hoop doet leren, blz. 32

acht erkende levensbeschouwingen in ons land

Het **katholicisme** werd in 1830 als eerste eredienst officieel erkend.

Later volgden het **jodendom** (1830), het **anglicanisme** (sinds 1835) en het **protestantisme**.

Daarna bleef het wachten tot 1974 voor de erkenning van de **islam**.

Later volgde ook nog de erkenning van de **orthodoxe** (1985) en **vrijzinnig-humanistische levensbeschouwing** (sinds 2002).

Op 17 maart 2023 werd ook het **boeddhisme** erkend als niet-confessionele levensbeschouwing.

bron: VRT/Het Nieuwsblad